

Pont del Pagès, a Valls. Podria provenir de PONTEM PAGENSEM, «pont que condueix al *pagus*, a la comarca».

El Mas Pagès, llogaret de cases escampades agregat al municipi de Mediona. J. F. C.

El Mas (i Barranc) de *Paiassa*, en te. de Culla (XXIX, 59.12) potser és nom mossàrab (de (VILLA) PAGENSIS '-SA 'mas de la rodalia' que passant pel filtre de l'àrab, canvià *paǰāsa* en *-āsa* per l'harmonia vocàlica (fenomen detallat a l'art. *Borriana*).

Paieta, V. *Paiasso*

PAGNA i PEGNA amb PANNO i PENO

Grup de NLL de les zones de substrat mossàrab.

1) PEGNA. És el nom d'un mas gran i antic amb esglesieta anexas, a la dreta de l'Ebre, poc aigües avall de Miravet. En les notes de camp, preses en un viatge Ebre avall, del meu pare i jo mateix, l'any 1923, del que oïem als barquers i als homes de la Ribera, lleigeixo «una gran finca amb església, que en diuen *Pegna*», i «la casa de *Pegna*» (carpeta 74, full 1v^o de les notes del meu pare, i p. 5 de les meves); en parla ell a la novel·la *Silèn*, cap. XVIII, però no és «can *Pegna*» com s'imprimí erradament *é*, en la 1^a ed., sinó pron. *a pēḡna* i recordo que era amb *é*, i quasi segur que no amb *é*.

2) Amb singular coincidència (llevat de la vocal tònica). *Pagna*, pron. «a *pāḡna*», pda. important del te. de Benigànim (xxxii, 14.14).

3) *Barranc Panno*, a la Marina val., te. Beniardà (xxxv, 39.24)

4) Alteró del *Péno* te. Real de Montroi (xxx, 158.7).

5) Hort del *Péno*, te. Carlet (xxx, 177.8): situació ben separada dels altres àdhuc del (4) que és uns 10 o 12 k. més al Nord.

6) El gentilici *Pegní* derivat àrab de (1) o (2) o d'un altre homònim, es troba sovint en el *Rept.* de Múrcia, de 1272: «en la heretat que fue de Hobz et de Aben Hadennor et de *Alpegní*»; «Hamed *Alpegní*»; «Cacim *Alpegní*» (Ed. Torres Fontes, 172.43, 191.37 i altres encara pp. 229-30).

Tots aquests noms estesos al llarg del domini del substrat mossàrab, des de l'Ebre fins a la Marina d'Alacant i Múrcia, presenten una fesomia coincident, bastant singular, (si bé amb unes variants d'importància secundària) que invita a trobar-los origen comú. Tots ells són llocs pròxims a la muntanya: (1) en una raconada de la part més aspra dels congostos de l'Ebre; (2) etc. un barranc, un alteró, una pda. del muntanyós terme de Benigànim; fins l'Hort de Carlet té grans turons a sobre (V. l'art. *Carlet*).

Els podem trobar comú denominador: PINNA 'penya' que tenia variant masculina *penno*: *El Peny*, *Els Pens* (> *Alpens*, *DECat.* vi, 432b47-b2). La duplicitat -é -o, -á -a correspon a l'harmonia vocàlica, tendència comuna al mossàrab i a l'àrab: que oposa els noms en *-én* > ANUM (*Bairén*, *Ontinyén*, *Marinyén* etc.) als fem. en *-ana*: *Borriana*, *Sollana*, *Meliana*, *Gaianes*. Per això *Peno* però *Pagna*; si bé en el de l'Ebre, es queda a mig camí, amb la *è* oberbta i en el Barranc *Panno* hi ha *á* davant *-o* i tot. Potser contaminació de PANDUS 'abombat'? o simplement resultat del timbre de la fatha aràbiga, oscil·lant entre *á* / *à* / *-e*.

Resta per explicar la *gn* o *nn* dels noms 1, 2 i 3. Però si recordem que certs parlars del mossàrab i de l'alt Aragó, mantenien les geminades NN i LL, sense palatalitzar i com consonants dobles, ja no ens semblaran xocants aquestes formes: com *capanna*, i *panno*, *penḡa* a Bielsa i com *bol·la* de BULLA en el parlar de Castalla, o *Val·lalba* —i després *Valdalba*— en el Maestrat; d'altra banda *nn* sovint s'ha diferenciat en *ḡn* en català: *regnes* de *rennas* RETÍNAS, *Agna* ANNA, o l'hebraisme *manna* / *magna* / *maina*. Per això doncs, tenim *Panno* amb *nn* intacta en el nom (3) i *Penna* o *Pagna* en el (2) i (1).

Lo Pago, V. apèndix a *Pacs* *Pai*, *Rafal* ~, V. *Alpare*, vol. I, 39 i cf. s. v. *Paià* *Paià*, V. *Paiasso* *Paiassa*, V. *Paiasso* i *Pagès*

PAIASSO, i els valencians *PAIÀ*, *PAIETA*, *PEA*, *PAI* etc.

I. *Paiasso* en els Pirineus, és un dels grans pics que coronen el Circ de Cabdella, al capdamunt del Flamicell (Pallars). Oit *paǰáso* en la meua enq. de Cabdella (1962, xxxvii, 148); també Joan Lluís Pallarès me n'havia parlat a propòsit de l'estany de Nariolo, però desconfiant d'aquest nom, de xocant coincidència, vaig fer que aquest amic es fes repetir la sèrie dels cims per un grupet de pastors d'allà dalt, i aquests enumeraren en sèrie geogràfica: Montseny, Tussal de la Spasa, serra de Peguera i *Tussal de Paiasso* (xxxvii, 153).

Notable la terminació però no és estranya la *-o*: un dels in comptables casos de NLL en *-o* segons la fonètica pre-catalana del més alt Pallars (*E.T.C.* I, 122), sinó allò que precedeix. Esperariem **Poiasso* augmentatiu del pall. *pui* (= *puig*) amb *a* inesperada en lloc de la *o*. Però és que en aquesta zona hi havia hagut diftongació de *ö* davant *i*od, a la manera de l'oc., l'arag. i el cat. preliterari; i en devia resultar un augmentatiu format sobre *pueio* > *pueiasso* amb reducció del trífong.